

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciška ulica št. 6. Dopolni se pošilja uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju 10% — pust. — Za odgovor je priložiti zn. ml. a. Telefon številka 18.

Vidov dan.

15. (28.) junija 1359.

»Pri Filipih se bomo videli!« To smo dobro vedeli; tega nas je učila naša stara šola.

Na dan marčnih idov je padel Cezar. Tudi to smo dobro vedeli; tudi tega nas je učila naša stara šola.

Vidov dan nam ni bil tako znan; in vendar je to dan, ko je padel srbski car Lazar in je šel Slovan v temnico črno.

Slepec-guslar se je pa spominjal strašnega dne, ko je črni vran zakrokal nad Kosovim, in njegova pesem je kakor osvetnica donela od zemlje do zemlje, od roda do roda.

In to življenje naroda je čutil umetnik; Vojnovič ga je čutil in dal besedo. »Majki Jugovičev«, ki so pali na Kosovem; čutil ga je Meštrovič, in ga sklesal v trdi kamen ter ustvaril »Vidovanski hram«.

Isto življenje pa je čutila tudi srbska armada ter 1912. osvobodila Kosovo. Tega uči nas nova — šola.

Letos je prvič, da se Kosovo in Vidov dan imenujeta z zavestjo svobode.

Kosovo nam odslej ne bo več simbol nesreče. Simbol moči nam bo in polnil naša srca z vero v bodočnost.

Vidov dan bomo odslej tudi Slovenci praznovali v visokem čuvstvu slovenske moči; to čuvstvo bo blagoslovljen temelj slovenskemu delu.

Zrtva je znak Vidovega dne. Naši narodni obrambi naj bo to posebej poštovan dan. Kdor ne pojdenaboj na Kosovo, ta je mrtev predno je padel. Tudi mi imamo Kosovo — spominjajmo se ga na Vidov dan. Vsak naj v sebi čuti dolžnost bojevnika in naj položi ta dan »dar domu na oltar v spomin mrtvim in — v zmago živim!«

Sedaj je jasno.

Srbska vlada je sprejela rusko razsodišče. Izhodišče razsodbe bi bila pogodba med Srbijo in Bolgarijo. To pa ne pomenja, da se je Srbija na milost in nemilost izročila Rusiji. Srbska vlada mora imeti jeklena zagotovila, da se bodo vpoštevali njeni življenjski interesi in njeno delo v minuli vojni. Le to zagotovilo nam omogoča razumevati srbsko hladnokrvnost vspricho vseh nevišjih bolgarskih napadov, ki se ponavljajo od dne do dne v vedno večjem obsegu.

Odlučitev srbske vlade je Pašič kot demokratični državnik hotel predložiti srbski skupščini, da tudi ljudstvo soodločuje pri aktu, ki je važen za vso srbsko bodočnost. Tu se je pa nekaj zgodilo, ki je povzročilo preležitev Pašičevega ekspezeja na pondeljek.

Tudi Bolgarija je sprejela razsodišče Rusije, toda zahtevala je, da

Rusija razsodi tekom osmih dni. Rusija je pa to — odbila. Ker so postali med tem napadi na srbske pozicije vedno hujši — je Rumunija mobilizirala in mobilizacijo Bolgariji tudi naznanila. V momentu, ko se Bolgarija odloči za vojno, se bo imela boriti proti Srbiji, proti Rumuniji, najbrže tudi proti Grški in ob bolgarskem obrežju v Črnem morju križari rusko brodovje...

V tem položaju si bo pa Bolgarija premislila. Najbrže je računala na neutralnost Rumunije. (Kdo ji je le obetal rumunsko neutralnost?) Toda opekla se je: Rumunija je zaigrala na svojih godalih pesem na rusko taktiranje. In to bo najbrže pomagalo. Proti štirim se ne bo mogla braniti, to je izprevidela tudi Avstrija, ki ima pri bolgarski neodoljivosti svoj delež, in zato je avstro-ogrski poslanik Fürstenberg obiskal bolgarskega poslanika Kolinkova.

Treznata energična politika Pašiča je dobila igro. Ima Rusijo na svoji strani in to je v danih okolnostih dovolj. Tudi Avstrija se bo premislila. Napad Bolgarije na Srbijo bi pomenjal svetovni konflikt in tega preprečiti bo morala hoteti tudi Avstrija, kakor si taista želi, da bi se Balkanska zveza razbila. Tako namreč izveni govor grofa Stürgkha v gosposki zbornici.

Ni sicer nič novega to, a vendar je značilno in senzacionalno, da si upa grof Stürgkh to tako povedati. Stürgkh dosedaj ni ljubil jasnosti; s svojimi govori je pokazal, da mu je ljubša kalužasta limonada kot studenčnica. V zadnji seji gosposke zbornice je pa našel studenčnice. Dejal je:

»Ako se bodo vse balkanske države hotele posvetiti velikim nalogam, ki jih čakajo na polju notranjega razvoja, bodo najboljšje zadostile svojemu namenu v sistemu evropskega ravnotežja. Ako bi se to ravnotežje otrelo, bi bil v prvi vrsti baš njihov lastni uspešni razvoj v nevarnosti. To otrešenje evropskega ravnotežja pomenja bi pomenila Balkanska zveza kot sedma velesila. In to preprečiti je Avstro-Ogrske naloga. To je delala že med tem in temu delu je pripisati spor med Srbi in Bolgari. Jasno je povedano, da si balkanski zmagovalcev ne smatra za močnejše kot pred vojno. Ali pa ni to mar prehitro povedano?... Gre se sedaj za to: če bo hotela izpregledati Bolgarija in ostati v Balkanski zvezi, ki mora postati trdnjša. Ali bodo prisilile Bolgarijo v to zgoraj omenjene okoliščine? Če se to zgodi je zmagala Rusija nad Avstrijo. Med tema dvema se bide boj za sedmo velesilo in za — slovansko bodočnost.

Otresanje evropskega ravnotežja bi pomenila Balkanska zveza kot sedma velesila. In to preprečiti je Avstro-Ogrske naloga. To je delala že med tem in temu delu je pripisati spor med Srbi in Bolgari. Jasno je povedano, da si balkanski zmagovalcev ne smatra za močnejše kot pred vojno. Ali pa ni to mar prehitro povedano?... Gre se sedaj za to: če bo hotela izpregledati Bolgarija in ostati v Balkanski zvezi, ki mora postati trdnjša. Ali bodo prisilile Bolgarijo v to zgoraj omenjene okoliščine? Če se to zgodi je zmagala Rusija nad Avstrijo. Med tema dvema se bide boj za sedmo velesilo in za — slovansko bodočnost.

Tudi Bolgarija je sprejela razsodišče Rusije, toda zahtevala je, da

Stajersko.

Lepe tovariše imajo klerikalni štajerski državnozborski poslanci! Kot ve danes skoraj vsak otrok in tudi že vrabci na strehah čivkajo, je K. Theimerjeva kranjskem deželnemu glavarju dr. Susteršiču in dr. Kreku vrgla v obraz pred vso javnostjo tako težka očitanja o politični (in tudi drugi) nepoštenosti, da bi vsak drug na njunem mestu odložil vse svoje časti in vsa svoja dostojanstva ter zginil raz površja. Ta dva gza, pa imata seveda tako trdo kožo, kot dva slona in se ne menita mnogo (ali pa prav nič) za to, kar govori o njih ves svet. Naprej še delata svojo zdražbo in »veliko svojo politiko«. Tega seveda ne bi bila v stanu, če bi jih vsi ostali klerikalci ne podpirali na vse mogoče in nemogoče načine. Pa ne podpirajo jih samo njihovi kranjski kompanjoni, marveč tudi vsi štajerski, na čelu jim seveda dr. Korosec. Ali pa se to spodobi, dokler ona kranjska gg. nista popolnoma in pa do pičice pokazala — da sta nedolžna?! — Vsekakor je čudno, da si upajo vaši klerikalci z drznilim čelom stopiti tudi še sedaj pred svoje volilce in biti v obraz javnemu mnenju, ki je vse proti onima gospodom. Vprašamo: ali ni oni, ki trpi tako družbo, upravičen, jemati nase vse odgovornosti v isti meri, kot krivec sam?! O tem pač nihče, ki količkar pametno misli, ne more dvomiti. Volilci, terjajte od svojih poslancev za to njihovo ravnanje račun in pokažite jim, da niste voljni imeti kot svoje ljudske voditelje in zastopnike take može, ki ne umejo razločevati dobrega in slabega!

V Mariboru je hotel iskati v Dravi smrt posestnik Ivan Gorup iz Sladke gore pri Šmartnem nad Mariborom. Prišel je v trgovino v Dravski ulici, tamkaj oddal svojo mošnjo z denarjem in pobegnil z besedami: »Tu imate moj denar! Jaz pojdem v Dravo.« Ljudje so mislili, da je vse le žala in ga pustili oditi. Gorup je šel na stari most, ter se vrgel v vodo. K sreči je na sosednjem bregu ribaril dimnikarski mojster Razek, ki je na klic občinstva takoj odpel svoj čoln ter v spremstvu dveh drugih ribičev peljal za Gorupom. Po naporu veslanja so ga res dosegli in nezvestnega prepeljali zopet na suho. Zakaj je Gorup storil ta korak, ni znano.

Maribor. (Prijet tat.) K nekemu tukajšnjemu kleparskemu mojstru je prišel v službo tudi neki pomočnik Dolar. Mojster je že dal časa opazoval, da mu na tainstven način zgineva kleparsko orodje. Kmalu je tudi začel Dolarja sumničiti in javil je tatvine policiji. Ko je policija na to preiskala Dolarjevo stanovanje, je res pri njem našla vse pogrešeno orodje. Dolar, ki so ga zaprli, je tatvino priznal in rekel, da je zato kradel, ker je hotel prirediti z obrtjo na lastno pest.

Voitsberg. (Ris.) Kot smo že zadnjič poročali, je bila vest, da so onega risa iz Voitsberške okolice že usmrtili, prenehanja. Zver razsaja vedno hujše in čimdalje bolj krvoločno. Pred par dnevi je zopet raztrgala govedo, vredno 170 K in 6 ovac. Zdej je videl nek pastirček v Höllgrabnu pri Voitsbergu ono zverjad. Po popisu, ki ga je dal deček, soditi, je to res ris. Seveda so posestniki in lovci takoj naredili veliki pogon, ampak samo s tem uspehom, da so zverjad še hujše razdivjali, kajti že v naslednji noči je vsa goveja živina v divjem begu pridirjala iz plamin v nižave, z vidnimi znaki strahu. Ko so hoteli govedo nato zopet spraviti na planino, se je z vso silo ustavihala. Drugi pravi, da ne gre samo za eno, temveč za več zveri te vrste, kajti čutili je bila v enih in istih nočeh tudi na planinah v Groß- in Klein-Lobmingu.

Gradec. (Herbstmesse.) — Pred dnevi je imel odbor družbe »Herbstmesse« svoje letno zborovanje, pri katerem je prišlo tudi do predloženja in vzprejetja na novo izpremenjenih pravil. Povodom teh pravil se zviša dosedanje število odborikov od 14 na 20 članov. Vsako leto jih mora odstopiti ena petina. Te odbornike, ki odstopijo, pa je možno zopet voliti v odbor. Mesti blagajnika in ekonom se vsako za eno osebo pomnoži. Do izpremenbe pravil je prišlo zaradi tega, ker so se že lani pojavila med člani družbe razna nesoglasja. Popolnoma nov odbor se izvoli vsakih pet let.

Veljkanski požar v Peklu pri Polčanah. Dne 24. t. m. je začelo goriti v skladiščih mariborske pivovarne »Götze« v Peklu pri Polčanah. Kljub temu, da je tamošnja bramba bila takoj na licu mesta in so brambovci skušali z naporom vseh sil požar omejiti, se jim to ni posrečilo in požar se je kmalu razširil še čez sedem drugih posestev. Brzjov je sicer poklical požarne brambe iz Slov. Bistrice, Rogaske Slatine in Sv. Duha, a vse je bilo zastoj. Bliskoma se je razširilo ognjeno morje in uničilo vse poljske pridelke, ki so bili še spravljani, ter vse seno in ostalo krmo. Posestnik Stare n. pr. ni bil v stanu rešiti prav čisto nič drugega, kot svoje življenje. Silna je bila nevarnost sploh za ves kraj. Le z velikim trudom in naporom so bili gasilci v stanu obvarovati hotel Baumann, ter posestvi Pacholle in Schütz. A tudi to troje je bilo še v sredo opoldne v veliki nevarnosti. Zatenili so požar baže otroci, ki so se poleg »Götzev« skladišč igrali z žveplenkami in ognjem. Količ je škoda, se še do danes ne ve. Na vsak način bo ogromna.

Danes veselica v Hribarjevem gau.

Dnevni pregled.

Kaj hočejo klerikalci s svojim shodom v Ljubljani doseči? Nič drugega kot zasmehovanje Slovencev pred celim svetom! Da je temu res tako in nič drugače, pričajo vsi veliki svetovni listi s svojimi poročili o zadnjem evharističnem kongresu. Kdor je takrat bral vse te časopise le površno, je moral na prvi pogled spoznati, krvavo ironijo njihove vsebine. Če se je to zgodilo z evharističnim kongresom, in se ni prizanašalo nobenemu, tudi članom najvišje aristokracije, kako bo šele pač s klerikalnim »kongresom« avgusta meseca v Ljubljani? Nedvomno bodo zopet vsi časniki bicalni nas Slovence, kot najbolj črno raso, ki nima boljšega opravila, kot svoj težko zaslužen denar metati duhovnikom v nikdar site bisage! Pa če bi bilo samo to! Tudi v duševnem oziru se bo slikalo nas kot najbolj zabite in zaostale ljudi, ki se dajo še v času, ko je kultura vendar že tako daleč napredovala, da jo smatramo malo ne na vrhuncu, že zmirom od popov vseh vrst in redov za norca imeti in za nos voditi. Slovence že itak ves kulturni svet gleda z nekim začudenjem, ker se politično po veliki večini puste izrabljati od svojih popov. Kaj pa šele bo, če bo svet videl, kako grozno nadvlado da imajo nad nami v duševnem oziru? Ne bode tako neumni in ne delajte brezpotrebne ozadja onim, ki ta »kongres« prirejajo samo za to, da z maso skušajo utrditi le — svoje politične težnje. Tudi zato gre tu! Kdor torej noče doživeti, da bo i sam sodelžen zasmehovanju vseh razumnih ljudi, naj nepo doma ostane in naj pomisli, da: Svet bo govoril!

Dr. Susteršič in dr. Krek bosta gotovo imela na klerikalnem ljubljanskem shodu glavno ulogo! Ali gre torej, da zaveden Slovenec pride na to prireditve avgusta meseca v Ljubljano? Ne in zopet ne! Dokler nista ta dva gospoda oprana vsega tega, kar jima očita Kamila Theimerjeva, bo vse svet govoril, kako neumni smo mi Slovenci, ki se pustimo za nos vieči. Ker pa je prav zelo malo upanja, da bi se vsa ona težka sumničenja in vse one težke obdolžitve K. Theimerjeve do takrat in sploh kedaj pozneje, rešile za klerikalne voditelje častno, stori pač nedvomno oni najbolje, ki ostane one dni lepo doma in pridno dela, a ne zapravlja po nepotrebnem težko zasluženega denarja in ne zapravlja potrebne časa, ki ga vsak za svoje domače posle potrebuje prav posebnost v onih dnevih, ko se bo vršil v Ljubljani ta nepotrebn klerikalni shod.

Kdo pride na katoliški shod v Ljubljano? Poleg slovenskih župnikov in po njih pripeljanih backov pridejo v Ljubljano hrvatski kleri-

LISTEK.

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Ah,« je vzklila Klara, »zopet se bo onesvestil!...«

»Ne,« je dejal zdravnik, »samo trud je bil prevelik za njegove moči. Odpočiti mora... toda onesvestil se ni; on sliši, kar vam pravim.«

Prijel je bolnika za roko, da mu otipa žilo; in ranjenec je rahlo stisnil njegove prste.

»Vidite, stiska mi roko, češ, da me razume. Kmalu mu bo bolje. Toda izgubil je mnogo krvi; te, ki mu je ostala, potrebuje bolj kakor vsega drugega. In prvo, na kar je treba gledati, je to, da se mu kri ne udere iznova; pazite nanj, da si ne premakne obveze...«

»Ohi, niti za hip ga ne bova pustili samega.«

»To bo najboljšje sredstvo.«

Umil si je roke v skledi, ki jo je bila prinesla lišna.

»In zdaj, gospa markiza, mi pokažite, kaj vse imate v svoji domači lekarni; gotovo je opremljena izborna.«

»Evo je, gospod doktor.«

Pogledal je napise in vzel eno izmed steklenic:

»Tole je izvrstno krepčilo, in

temboljšje, ker tudi miri. Zdej se utegne oglašiti tista satanska vročica, saj veste, ki je najhujša sovražnica ranjencev.«

Vil je nekoliko tekočine v žlico ter stopil k bolniku:

»Dajte, gospod, odprite usta; tole vas pokrepča in uspava.«

Oficir je poslušno odprl ustnice.

»Tako, dobro!... In zdaj,« se je obrnil k damama, »sem opravil do jutri zjutraj, ako me vse ne vara. Ako bi se pa pojavil le najmanjši začetek vročice, jo obvladate takoj, ako mu daste žličico tega okrepčila...«

»Hočeva, gospod doktor, bodite brez skrbi; ena bo vedno pri njem.« Ljubezen do bližnjega in usmiljenje s trpečimi je bilo pač vedno dika francoske žene. Za nobeno ceno ne bi bili rožgijski dami zapustili ranjenca, ki ga je bila previdnost božja zaupala njuni oskrbi.

In ko je napočil večer, sta bili še vedno pri njem. Stara markiza je molče nekaj pletla, Klara pa je čitala knjigo, ki jo je bila vzela na slepo iz omare; in oficir, grof d'Ormoá, je spal blagodejno spanje.

Minevala je ura za uro; in že je bilo globoko v noči.

Stara markiza je bila že parkrat prestala pletiti in se zgenila, kakor da jo premaguje trudnost. Premagovala se je krepko, a njena izmučenost ni ostala prikrita Klarinim očem.

»Mama,« je dejala, »pozno je že. Ali ne bi šli spat? Sai ni treba, da sva dve pri njem.«

»Ali misliš čuti vso noč?«

»Ako se mi bo spalo, pokličem Klavdino, ki sem jo poslala zgodaj spat.«

»Dobro, saj tudi jaz ne bom spala dolgo. Na vse zgodaj pridem pogledat, kako je tu.«

In tašča je odšla po pristih ter pustila Klaro samo z ranjencem.

Molče in oprezno je sedla mlada žena k svetilki, ki je oblivala njeno lepo glavo s stožcem luči. Toda ni se ji moglo čitati; kmalu je spustila knjigo na kolena in se zaglobila v sanjavo motrenje tega neznanca, ki je ležal pred njo v rožnati poltemi.

Bil je še tako mlad; kvečjemu trideset let. In tak kapitan in odlikovan z redovi! Gotovo je bil zasužen oficir in človek visokega rodu. In lep fant je bil, vkljub svoji blehosti in izmučenosti. Da, krasno življenje... in kako malo je manjkalo, da se ni končalo nenadoma!

Toda zaglobila se je v še otožnejše misli; zagledala se je v svoje lastno življenje.

Videla se je kot mlado dekletko, polno iluzij in sanj, ki so se razprhnile tako kmalu. Čisto mlado in nevedno, takoj po izstopu samostanskega inštituta, so jo bili poročili s Francem de Rožgi, za katerim je zalovala zdej že drugo leto.

Deset let je bil starejši od nje. Poročil jo je, ker je bila ljubka in njemu povšeči — pred vsem pa zato, ker mu je prinesla v zakon leno bogato doto.

Ah, kako polna razočaranja ji je bila kratka doba zakona!... Mož je ni ljubil; njegova ljubezen do nje ni bila nikoli prava ljubezen. Nikdar ga ni gnalo, razodevati ji svoje srce in svoje misli, kakor jih razodene človek svojih tovarišic in velikih, edini prijatelji. Njiju duši sta ostali v tej lihi tuja druga drugi — kljub tesnemu skupnemu življenju. Edino sočutje stare markize Rožgijske ji je bilo nekoliko v tolažbo...

Ne! Krivična je: saj ima radost na svetu — saj ima otroka... Otroka, ki jo ljubi in ji odpira svoje dobro srčice!

Toda markizi Klari je bilo komaj petindvajset let. Ženska petindvajsetih let je še vedno mlada ženska. In Klara de Rožgi je bila v svojem petindvajsetem letu mičnejša v svoji temnolasi lepoti nego kdaj poprej.

Ah ne! Takšne usode res ni slutila tiste čase, ko je čutila njena dekleška mladost kipenje vseh svojih sokov in brstenje vsega sladkega popja.

Samotno, mirko življenje je bilo zdej njen delež. Toda — ah, Bog! Količ jih je, ki se jim godi še tisočkrat hujše!

Že se je hotel glas spet lotiti čtiva — kar zasliši hla, tila in rahel:

»Kako neizmerno ste dobri, gospa!...«

Grof d'Ormoá se je bil že zdavnaj prebudi in tiho odprl oči. Spoštuječ njeno zamišljenost, jo je gledal dolgo... dolgo...

Da, bila je prelestna! Njeni bogati, blesteči črni lasje, prozorna belina njenih lic, ustnice kakor cvetoča granata... in te oči — kako globokomodre! Ni jih videl zdej, toda spominjal se jih je. Bile so izmed onih oči, ki jih vidi človek samo enkrat, pa jih pomni vse živne dni. Vse je bilo krasota na tej neznani mladi ženi: vitkost njenega stasa, malomarnost njenih elegantnih gibov, linija belih rok, ki so počivale mično na odprti knjigi...

In šele, ko se je zazdelo, da hoče s trudnim tresljajem svoje temne lase pregnati misel, ki jo je oklepala pravkar tako tesno, si je upal zamrmrati polglasno:

»Ah, kako božanško dobri ste, gospa.«

Naglo je vstala in stopila k njemu.

»Mari ne spite, gospod?«

»Ne spim več... Že dolgo se radujem pogleda na angela, ki bdi pri meni... in težko mi je pomisliti, da sem jaz vzrok tolikih zmešnjav...«

Med govorjenjem je bil izpremenil svoje lego.

»Ah, ne, ne!« je vzklila ona.

»To je doktor strogo prepovedal! Ne smete se premikati, gospod...«

On pa se je zdajci spomnil, da se mora predstaviti svoji ljubeznivi strežnici:

»Moje ime, gospa, je grof d' Ormoá.«

(Dalle.)

calci, oni ljudje, ki skupno s francosci pomagajo delati razdor in uničevati slovo hrvatskega naroda v boju proti mažaronstvu. Ti morje bodo govorili sledeče govore: 1. Ljudski misijoni, Marijine kongregacije in duhovne vaje za izobraževanje, ref. o. Destal, superior hrvaškega jezuitskega misijona v Zagrebu. — 2. Tretji red sv. Franciška, govori o. Ferdinand Krčmar, frančiškan v Zagrebu. — 3. Apostolat sv. Cirila in Metoda in versko edinstvo v hrvaških deželah, referira dr. Janko Šimrak, duhovnik pri cerkvi sv. Cirila in Metoda v Zagrebu. — 4. Duhovniške družbe, govori dr. Ante Alfirevič, profesor v Splitu. — 5. Ljudska romanja, referira eden izmed reških oo. kapucinov. — 6. Skrb za vojaške novice in vojake in 7. kletve in psovka, govori eden izmed oo. jezuitov v Zagrebu. Torej jezuitje bodo imeli glavno besedo. — Poleg Hrvatov pridejo češki klerikalci, ki so ravno kar na Moravi doživeli velik poraz. V Ljubljani se bodo nekoliko potolažili. Največ pa pride katoliških Poljakov, ki jih bo vodil slavni od dežele plačan: slavist za slovensko univerzo dr. L. Lenard. S Poljaki pride — kakor čitamo, tudi prof. Gabrowski, ki menda ne ve, da pride v družbo ljudi, ki so izdali slovensko Ljubljano, ki vodijo boj proti slovenski kulturi. Pozdravljamo vsakega gosta, ki prihaja k nam v imenu slovanstva in v imenu kulture — kdor prihaja v imenu mračnjastva — je nam tujec.

Prepir starih žensk. Piše se nam: Gotovo ste že kdaj poslušali prepir starih žensk v kakšni hribovski vasi (ali tudi v mestu). Prepir se začne za kaj stvarnega, nazadnje pa preide v druge faze in ko ženske ne morejo nič drugega, začno druga drugo očitati, kdaj je katera storila kako uslugo, kdaj ji je kaj posodila, koliko ji je še dolžna itd. Resnemu človeku se zdi tak prepir smešen — mogoče je le pri oni vrsti žensk, ki brez prepira živeti ne morejo. Na tak nivo je stopil tudi slov. list, ki je od debate v tem, ali naj se dajejo klerikalcem zaupnice, ali ne, prišel na dolge mlinskega lista »Zvonček«, ki nima drugega greha na sebi, kakor da je za našo mladino edino primerni list in da se tiska v »Učit. Tiskarni«. Vsak človek, ki je ono, celo debelo podčrtano očitano o dolgovih čital — je pomiloval ljudi, ki postavljajo list, stranko in našo kulturo na isti nivo — s hribovsko vasio. Vsak količnik inteligentnega človeka bi v prepri svojemu znanu ne očital, da mu je dolžan — ker bi s tem dal sam sebi najbolj žalostno izpričevalo svoje olike.

Na naslov knezoškofijskega ordinarijata v Ljubljani. Kakor je knezoškofijskemu ordinarijatu gotovo znano (vsaj še v spominu), ovadil je S. Zupan, župnik na Ježici duhovnega sobrata brez podpisa državnemu pravdniku. Orožništvo in državno pravdnikstvo je iskalo podatke o resničnosti ovadbe, ter je slednjič državno pravdnikstvo to podlo lažljivo župnikovo denunciranje vrglo v koš. Župnik bi se lahko poslužil pri tej priliki cerkvenega sodišča. Splošno znano pa je, kake zahrbtnosti in laži uganja on ves čas nad svojimi župljani na Ježici, zato si je mislil: državno pravdnikstvo bo to stvar boljše ukrenilo, nego cerkveno sodišče. Prepričani smo, da se bo knezoškofijski ordinarijat pečal glede protipostavnega putka veronauka učiteljice in opravljanja molitev žensk v cerkvi mesto njega še bolj temeljito. Imajo pa duhovniki med seboj tudi pravilo, da duhovnik, duhovnika ne sme ovaditi, in ako ga ovadi, zapade izobčenju iz katoliške cerkve. Župnik Zupan je omenjeno postavbo prelomil, torej ne sme več deliti zakramentov. Radovedni smo, kaj hoče v tej stvari knezoškofijski ordinarijat storiti, ker je bila prej ovadba in sedaj ovadenčeva kazni splošno znana. Mislimo pa tudi, da bo do ne dolžnega ovadenja duhovnik znal potrebne korake glede župnika Zupana denunciranja preko knezoškofijskega ordinarijata storiti.

Zanimiv spomenik. Leta 1865. praznovalo je Novo mesto petstoletnico, odkar je dobilo mestne pravice. Ob tej priliki priredile so se slavnosti, katerih se je udeležil tudi Južni Sokol. Meščanstvo, ki se je tiste čase baš prebujalo v narodnem oziru, je kljub temu, da je bilo med njim veliko starih »Kranjcev«, vzgojenih je v nemških šolah sprejelo Sokola tako pristrano in s častjo, da je ta v zahvalo poklonil narodnemu meščanstvu lepo spomenico. Knjiga je lično vezana; iniciali so umetniško v barvah izvedeni. Shranjuje se v mestnem arhivu novomeškem. V nji izraža odbor J. S. (Dr. E. H. Costa, župan ljubljanski, načelnik Sokola, dr. Jer. Zupanec, Franc Ravnikar, Anton Jent in Colloretto) posebno hvaležnost za navdušeni sprejem, povdarja še izrecno velike zasluge zlahtnega viteza Fichtenauea, taktirnega župana ter v izbranih besedah

slavi rodoljubnost narodnega žentstva novomeškega ter požrtvovalno gostoljubnost meščanstva. Od tistih časov se je dokaj izpremenilo, a ob enakih prilikah je novomeško meščanstvo vedno in povsod na enako rodoljubno in gostoljubno način sprejemalo svoje goste, kar stori tudi letos, ko prihitje dne 10. avgusta o priliki 25letnice novomeškega Sokola sokolski gostje ne samo iz cele Slovenske, temveč tudi sokolska odposlanstva bratskih narodov.

Trboviše. Vsi nastali ovir se napovedani sokolski izlet »Trbovelskega Sokola« v Gabersko in veselica pri Spancu ne more vršiti prihodnjo nedeljo 29. t. m., temveč se preloži na poznejši čas, kar se bo v časopisu objavilo. Poleti pa naš Sokol korporativno z zastavo k župni slavnosti »Srbskega Sokola« v Zagrebu, da na ta način vrne poset vrlim bratom Srbom, kateri so nas lanskoli leto v tako častnem številu (46 bratov) posetili.

Dolžnost od roda do roda! Sliko zverinske okrutnosti prinaša »Večernik Češkega slova«. Rezervista Svačka s Češkega žena si je vzela življenje. Mož pri armadi v Bosni, trije mali otroci — ze eno besedo: žena je obupala. Moža so telegrafično obvestili o katastrofi. Prosil je za dopust, da bi mogel na pogreb. Po daljšem molodovanju je dobil naposled 8 dni dopusta, vstevši pot. Toda ni dobil niti »maršruta« niti groša za na pot. Bil je torej na tem, kakor pred dopustom. V stiski, ki si jo je težko predstaviti, je bil prisiljen — beračiti. On avstrijski vojak, stražnik cesarstva, oče treh majkenih otrok tam na severu, ki nimajo nikogar... Popotniki na kolodvoru in v vlaku so nabrali zanj 5 K. S temi je prišel do Dunaja. Na Dunaju mu je načelnik »posodil« 6 kron z besedami: Ko boste imeli preobilico, mi jih vrnite. V takšnih okoliščinah je prišel Svaček domov — toda že po pogrebu. In po pogrebu je šel k okrajnemu glavarju prositi, če bi ne bilo mogoče, da bi še ostal doma — bodisi za stalno, ali pa, da bi mu bil vsaj omogočen večji dopust, potreben radi danih razmer, da uredi in poskrbi za svoje otroke. Okrajni glavar se je zavzel za Svačkovo stvar tako, kakor se more poštenjak zavzeti, telegrafiral poveljništvu v Bosni. Gospodje pa niso smatrali za potrebno in niso dali niti odgovora. Nato je šel Svaček k poveljniku dragonskega oddelka v Mostah — toda tam je bilo vse zastoni. Ko je opozarjal na svojo nepopisno bedo in na popolno pomanjkanje denarja in zato prosil, da bi mu dali saj maršruto, so ga grobo, češ: tvoja skrb, kako prideš dol. Tako je prišel zadnji dan dopusta in prišel je telegram: takoj nastopiti! — Kaj pa otroci brez matere: majhni, zapuščeni? Zavzel se je zanje delavec Vlasak, ki za služi na dan 2 K 60 vin in ki ima že dvoje lastnih otrok. Ko bodo stari dvajset let, poklicani bodo v armado, da spolnijo svojo dolžnost, ki so jo dolžni domovini. Hvala bogu, da bodo do takrat pozabili, kako se je z njimi delalo v zgodnji mladosti, ko so bili zgubili mater in ko je oče moral iti od njih in so bili postavljeni na cesto, dokler se jih ni usmilil proletarec...

Velika nesreča. Pretekli torek se je ponesrečil 38letni posestnik Ivan Zupan iz kranjske okolice. Neko zidovje mu je namreč padlo na levo roko in na desno nogo ter mu zlomilo roko, kakor tudi nogo. Poleg tega je Zupan zadobil težke poškodbe na glavi. Smrtno nevarno ranjenega Zupana so odpeljali v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Ker je preveč smrčal. Dminarja Karol Lindner in Jakob Aleš sta bila v zadnjem času zaposlena kot drvarja v nekem gozdu pri Beli peči na Gorenjskem. Ležala sta v neki kolibi, napravljeni iz lubja. Oni dan je vstal Karol Lindner okrog petih zjutraj, vzel je sekiro in je udaril z ročajem večkrat svojega spečega tovariša po levi roki. Nato je mahnil Aleša z ostrino sekire po levi nogi. Ko ga je prebujeni Aleš vprašal, zakaj je to napravil, mu je Lindner odgovoril: »Tiho bodi, če ne ti odsekam še desno nogo!« Aleša so težko ranjene oglede odpeljali v bolnišnico v Beljak. Lindner je posegel po sekiri samo z jeze, ker je ponoči njegov tovariš preveč smrčal v spanju!

Nepoštena dekla. Te dni je bila v Kamniku aretirana 19letna dekla Marija Martinak iz Spitala na Koroškem. Izročili so jo sodišču, ker je v zadnjem času ukradla svoji gospodinjici Fridi Dereani več oblek v ceni čez 40 K in poleg tega tudi 35 kron gotovega denarja.

Ukraden denar zopet našel. V noči na 15. t. m. je bilo vlomljeno v trgovino trgovca in posestnika Josipa Siaparja v Podgori pri Zlatem polju. Tat je odnesel okrog osem kilogramov sladkorja, nekaj kave, več zavitkov ruskega čaja, iz nezaklenjenih predalov več knjig in pisem in 500 K gotovega denarja. Ko je Slapar drugo jutro tatvino opazil, je za-

sledoval storilca po stopinjah okrog hiše in je našel v oddaljenosti kakih 150 korakov kup različnih računov, časnikov in drugega papirja, kar je storilec kot nevredno stvar vrnil v stran. Slapar je nesel papir domov v hišo, kjer ga je natančneje pregledal. Pri tem je našel kuverto, v kateri se je nahajalo 360 kron denarja v bankovcih. Na ta način je prišel ukradeni Slapar zopet do svojega denarja. Vsaj do enega dela ukradenega denarja. O tatu še ni doslej nikakega sleda.

Dr. Slajmer» pobegnil. Pretekli četrtak je poskusil pobegniti iz zagrebških zaporov pustolovec Friderik Zore, ki se je izdal, kakor je že »Dan« poročal, v bolnici usmišljenih bratov v Zagrebu za dr. Slajmerja in je pod teni imenom izvršil več goljufij. Na doslej neznan način se mu je posrečilo ubežati iz zapora tamošnjega okrajnega sodišča. Njegov beg pa so kmalu odkrili in »dr. Slajmerja« je zopet prišla roka pravice za ovratnik in ga cefrala nazaj v luknjo. »Dr. Slajmer« je sedaj pod strožjim nadzorstvom.

Danes „žegnanje“ pri Tratniku na Sv. Petra cesti.

Ljubljana.

Iz tajne seje občinske sveta. V tajni seji občinskega sveta dne 27. t. m. je bila na vrsti cela vrsta uradniških zadev: Gutnik dobi 1. julija t. l. prejemke VIII. čin. razreda. V kategorijo b se uvrstila Hafner (vsteje se mu rok 1. julija 1912) in Kessler. Vrtinar Heiniz je uvrščen v IV. čin. razred med skupino b in c. Odklonijo se prošnje: Barleta za uvrstitev v uradniški status, Vlad. Breskvarja, da se mu vseje provizorična doba v def. nameščenju X. čin. razreda, Poženelu enaka prošnja. Mulačku se odkloni uvrstitev v XI. čin. razred. Pavlu Skaletu se odkloni prosto stanovanje. — Pomožnima uradnikoma Rakovcu in Vičiču se določi, da se njihova leta v mestni službi vstejejo tako, kakor bi bila takrat službena pragmatika. Isto se izvrši pri Dražilu, katerega prošnja za uvrstitev v uradniški status je bila odklonjena. — Dr. Janko Vrančič je imenovan za konceptnega praktičnega delavca za računski nadzornika. Iv. Naglič dobi naslov blaginika. Iv. Volc postane računski nadrevident v VIII. plačilnem razredu, Janko Svetlin postane revident v devetem čin. razredu s 1. aprilom 1912. Speliu se v službeno napredovanje vračuna dve leti. Javornik dobi naslov pisarniškega asistenta, Švigelju se vsteje v službeno napredovanje doba, ko ni šel komisar. — Ravnatelstvu mestne elektrarne se naroči, naj izdela predloge z ozirom na prošnjo nižjega tehničnega osebja. — Določi se nadalje: izdati se morajo dekreti in činovni razredi določiti, stanovski izkazi s kvalifikacijo se nalože. Z reorganizacijo stavbnega urada se določi status mestnih uradnikov. — Prošnja Ant. Gutnika za podporo se odkloni. — Odkloni se prošnja Fr. Bradaške in komisarja Mihaliča za zvišanje pokojnine. — Nadz. damj g. Wesner se dovoli dopust, da vodi internat »Mladike«. — Strežnice na otroških vrtcih dobe plačo tudi v počitnicah. — Ana Šusteršič se imenuje za pomožno vrtnarico z adjutantom 940 K.

Zadnje gaže so sprejeli pred par dnevi bivši igralci slov. gledališča. Pri tem so imeli le eno vprašanje: »Kdo nas bo pa sedaj angažiral?« Da, to je vprašanje. Mislimo, da je prokleta dolžnost onih, ki imajo usodo gledališča in igralcev v rokah, da pospešijo ugodno rešitev in da rešijo naše igralce iz njih negotovega težkega položaja.

Razmere pri cestni električni železnici. Kakor že znano, so pri cestni železnici glave, ki imajo komando nad uslužbenci, zgolj nemškega duha in pristno klerikalne. Tem mogočnim glavam pa niso nič kaj po volji slovenski uslužbenci, zato bi najrajši v službo sprejemali le Nemce. Ker pa teh ni — razum tu pa tam se za službo kak »Jokel« oglasi — so baje sklenili sprejemati samo štajerske klerikalce. Da se jim pa to posreči, so baje že našli mešetarja, nekoga Cerniča, agenta pri klerikalni vzajemni zavarovalnici, kateri, kakor se sliši, že z vso vmeno rine na izpraznjena mesta štajerske klerikalce. Da bo pa ta mešetar bolj poznan, povemo naj le, kaj je njegov prvi korak ko pride s svojo agencuro v faro na deželi. To je, da se oglasi pri župniku — najrajši v soboto zvečer — opravi spoved, drugo jutro v nedeljo si pa napravi reklamo s tem, da pristopi k angeljski mizi, nakar se poda s svojo agencuro k nevednim kmetom in »kšeft« je gotov. To da naredi

če treba več nedelj zaporedoma. Cernič naj je zase skrbi, ker upamo, da bodo električni vozovi tudi brez njegovega mešetarjenja še nadalje vozili. Na Kranjskem imamo dovolj dobrih delavcev in ne potrebujemo importa štajerskih klerikalcev. Oni so vročevrtni ljudje in če bi se z njimi tako postopalo kot se z našimi naprednjaki, pa bi se tudi kmalu postavili z besedami: »Ar mei duš, tramvaj me znaš rad imeti.«

Izpitji za vsprejem v gluho-nemnico se vrše v ponedeljek 30. t. m. dopoldan v gluho-nemnici. Baje se je oglasilo 32 novincev.

Naši sokolski prazniki: 29. junija zlet »Tržaške Sokolske Župe na Občinah«. — 6. julija zlet »Idrijske Sokolske Župe« v Postojni. — 6. julija zlet »Goriške Sokolske Župe« v Podgori. — 20. julija zlet »Sokolske Župe Ljubljana I.« v Ribnici. — 3. avgusta zlet »Gorenjske Sokolske Župe« v Radovljici. — 10. avgusta izlet »Slovenske Sokolske Zveze« združen z zletom »Novomeške Sokolske Župe« v Novem mestu. (25-letnica Sokola Novomesto.) — 17. avgusta zlet »Ljubljanske Sokolske Župe« na Vrhniki.

Spomin na leto 1813 se bo obhajal tudi na kranjskih ljudskih šolah, in sicer tako, da se ob enem proslavi zopetna pridružitve »Ilirije« z Avstrijo. Pri tem bi bilo dobro, da bi se večkrat ponavljale one besede, ki jih je rekel cesar Franc na nekem potovanju po Dalmaciji.

Pozor, ljubljanci! V nedeljo popoldne ob 2. uri odpelje škofje-loški auto od kavarnе Evrope proti Loki in pride ob 12. uri zvečer zopet v Ljubljano. Izletnikom se nudi prilika do krasne vožnje proti Gorenjski. Avto odpelje iz Škofje Loke ob en četrt na 12. zvečer. Cena za gor in dol K 2.40.

S. K. Slavija je odšla v petek ob 1 uri 35 minut popoldne iz Prage v Zagreb. V Zagrebu je igrala večeraj popoldne in igra danes drugič. Poročilo prinesemo jutri. V Ljubljano pridejo gostje v torek.

Včeraj so se po ljubljanskih oglih pojavili veliki plakati, ki označajo tekmo S. K. Ilirije z S. K. Slavijo. Plakati kažejo igralce v igri. S. K. Slavija ima rdeče-bele obleke z rdečo zvezdo.

Danes popoldne se vrši trening med I. in II. moštvo Ilirije, pri katerem se bo naše prvo moštvo pripravilo za tekmo z S. K. Slavijo. Pri treningu se pobirajo prostovolni prispevki.

Včeraj je bil Vidov dan — proslava bitke na Kosovem polju. Razmere na Balkanu so provzročile, da se morebiti niti v Srbiji ni ta dan tako praznoval, kakor se je nameravalo. Upati pa je, da je ravno ta dan prinesel preobrat in mir. Vidov dan so proslavili tudi Srbi v Dalmaciji. Pravzaprav bi se ga moral spominjati cel kulturni svet, ker je bila s propadom srbskega carstva odprta cela Evropa nekulturnim turškim napadom. Posebno mi Jugoslovani imamo dovolj vzroka, da se spominjamo tega dneva. Naj bi letošnji Vidov dan, ko ga prvič slavi Kosovo osvobojeno — blagoslovljen za kulturo jugoslovansko!

Kresovi. Na najvišjih vrhovih slovenskih planin so se snoči zasvetili kresovi. Goreli so na Krimu, na Grmadi, na sv. Joštu, na Sentulski gori. Kakor slišimo, so bili kresovi namenjeni proslavi Vidovega dne.

Panika v šentpeterski cerkvi. Sinoči je bila v šentpeterski cerkvi večerna slavnost na predvečer godu sv. Petra in Pavla. Ob tej priliki je vsako leto cerkev svečano razsvetljena. Tudi letos so gorele vse luči. Naenkrat pa je nastal »prestik« in v trenutku je bila cela cerkev temna. Nastala je velika panika — k sreči se je občinstvo pravočasno zavedlo in se je pomirilo. Iz tega se vidi, kako velika nesreča bi se lahko storila — če se ne bo po cerkvah pazilo, da gore poleg elektrike tudi druge luči.

Iz Novega Vodmata. Pretekli teden je bil zopet na kazenske stroške obsojen klerikalen občinski odbornik Janez Mavsar. Tožiteljica je bila Kovač, babica v Mostah, zaradi tega, ker je Mavsar šel k g. Mergentalerju, da bi jo ne vzel v stanovanje in tako očrnil, da bi sploh nič več v Mostah ne dobila nobenega stanovanja. Za to junaško svoje delo, kot občinski odbornik bode moral plačati precej veliko stroškov. Mavsar je bil že v kratkem trikrat obsojen zaradi takih in enakih reči, enkrat ga bo gotovo srečala pamet.

Iz Most se poroča, da ne bo de nespornostmi do takrat, ko so pred enim letom nabirali občani podpise zoper šolo v Mostah, so bili na prvem mestu podpisani na pritožbi: Ivan Mavsar, Franc Smole, Miha Mišvelj, Lovrenc Stojan. Podpisi so shranjeni v varnih rokah, in bodo ob priliki gotovo še dobro došli, ker ti može so sedaj občinski odborniki v Mostah in so kar čez noč spremenili svoje mnenje. Toliko v polasnilo tistim, ki se hočejo že danes izmazati

iz te zagate. Povemo jim pa, da jim ne bode pomagalo prav nič. Zapisniki občinskih sej bodo to tudi dokazali. Kakor se vidi, hočejo se iz te klerikalne družbe v občinskem odboru izmazati še pravočasno individuali, da bi potem v napredni stranki igrali še kakšno vlogo. Večina občinskih odbornikov v Mostah nima pri sejah prav nič govoriti, poslušati morajo samo Oražma in potrditi vse to, kar on hoče. Tudi gostobesedni Mavsar ne pride vmes, ker mu Oražem takoj jezik zaveže.

Iz Zelene jame. Pred dvema dnevoma so moščanski stražniki lovili nekega ubeglega jetišničarja, arestanti so bili uposleni na Codello-vern, med delom je pobegnil eden iz njih v jetiški obleki in se skrival po Zeleni jami, bil je kakih 17 let star fant in se je izrazil, da pet let ne bo del služil, ko ga je stražnik vjel in odpeljal v stražnico v Moste.

Opozorjamo vse čitatelje na današnje prilogo ter prosimo, da jo najprej prečitajo, uvažujejo in dajo še svojim znanec in prijateljem čitat. »Slovenski Ilustrovani Tednik« se je iz majhnih razmer razvil list: na kate-rega smo Slovenci lahko ponosni. Upoštevati pač moramo, da smo Slovenci mal narod in ne moremo imeti takih listov in revij, kot jih imajo drugi veliki narodi, kjer imajo listi na stotisoče naročnikov. Naša dolžnost pa je, da podpiramo svoje, da se more razviti — od same kritike ni pomagano nikomur. »Slov. Ilustrovani Tednik« stremi resno za napredkom ter se je v teku svojega triletnega obstanka spopolnil, da je res jako zanimiv in zabaven list, ki zasluzi, da ga Slovenci podpirajo v večji meri z obilnimi naročili.

Cowboyski milijonar se imenuje film, ki se bo predvajal od torka do četrtka v kino »Idealu«. To je krasna ameriška veseloigra v dveh delih z vratomlominimi jahalnimi umetnostmi. Originalno. Tudi novi spored splošno ugaja, posebno pa drama »Ločen od sreče«.

Zlet tržaške sokolske župe Opčine 29. VI. 13. Danes vsi na Opčine!

Trst.

Nesreča v tvornici olja. Mrlič v vročem olju.

Ob morju, poleg ladjedelnice pri Sv. Andreju, se nahaja tvornica olja, ki sestoji iz več poslopij. V enem izmed teh se čistijo in razredčajo tehnične masti. Ta oddelek tvornice sestoji kakor vsi drugi iz pritličja in prvega nadstropja. V prvem nadstropju so nameščeni različni stroji, ki čistijo mast, iz katere kuhajo olje. Očiščena mast odide po posebnih ceveh v druge oddelke tovarne, nečista pa teče po ceveh v pritličje in se izteka v velike železne kadi, kjer se kuha določen čas, nato je spuščena v druge oddelke.

V ponočni službi.

Ponoči je bil nameščen v tem oddelku en s am delavec, Stefan Kreševič, star 28 let, stanujoč s svojo družino pri Sv. Mar. Mag. zg. št. 32. On je moral opravljati vse delo sam. Paziti je moral na stroje, da so dobro funkcionirali, paziti je moral, da je šla mast pravilno v razne oddelke. Posebno pozornost pa je moral rabiti pri tem, ko je spuščal raztopljeno mast iz kotlov prvega nadstropja v pritličje. Ko so bile kadi v pritličju polne te masti, je moral paziti, da je dovoljne cevi zaprl, da ni stopila mast iz kadi. Vse to naporno in stroge paznje zahtevajoče delo je opravljal Kreševič vso noč do 7. ure zjutraj.

Grozen prizor tovarišu.

V četrtak ob 7. uri zjutraj je prišel v tovarno Albin Knez; šel je naravnost v oni oddelek, kjer je delal Kreševič, zakaj v tem oddelku je imel dnevno službo. Navadno je našel Knez tovariša Kreševiča že pripravljenega za odhod proti domu. Čakal ga je navadno pri vratih ves zmučen od nočnega dela. Danes pa ga ni bilo. Knez pogleda v tovarno, in tu vidi, da je ves prostor pokrit z mastjo, ki je tekla iz napolnjenih kadi; pri eni izmed teh kadi pa zagleda na tleh v kadeči se vroči masti človeško truplo. Stopil je bliže in je spoznal, da je to Kreševič. Ni se ganil. Okrog glave je videl kri...

V prvih trenutkih.

Čudimo se Knezovi prisotnosti duha. Čeprav se zhegan in prevzet od tega groznega prizora, je bežal kakor hitro je mogel v prvo nadstropje in je zaprl one cevi, po katerih je tekla od 50—70 stopinj segreta mast v spodnji prostor. Nato je bežal k ravnatelju tvornice za nočni čas, kateremu je razložil, kaj je videl. Ravnatelj je takoj telefoniral na zdravniško postajo po zdravnika.

**Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče**
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Ko.

Ljubljana.

Telefon št. 296.

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti.

Telefon št. 296.

**Stopnjice, bal-
koni, spomeniki,
stavbni okraski**
itd.

Avtomobil z zdravnikom.

Čez nekoliko minut je pridrhal pred tovarno avtomobil z zdravnikom, ki je odšel takoj na mesto nesreče. Pregledal je Kreševiča in povedal navzočim, da je mrtev. Smrt je nastopila že pred kakimi 7 urami. Kreševič je imel počeno lobanjo ter mnogo drugih poškodb po vsem telesu, zlasti pa na obrazu in rokah.

Kako je ponesrečil?

Pozneje je prišla v tvornico komisija (izpraševalni sodnik z avskultantom) ter nekateri člani šentjakobskega komisarijata. Komisija je prišla na podlagi oglasa iz Kneževih izpovedb do zaključka, da se je zgodila nesreča najbrže takole: Kreševič se je najbrže podal takoj, ko je prišel zvečer v službo, v prvo nadstropje, kjer je odprl cevi, skozi katere je odtekala mast v kadi v pritličju. Med tem, ko je čakal, da se kadi napolnijo, je najbrže zaspal. Ko se je zbudil pa so morale biti kadi že napolnjene, tako da je že šla mast čez rob. Kreševič je hitel odpreti ventile, da odteče mast iz kadi v druge posode, pri tem pa se mu je najbrže spodrsnilo na mokrih tleh, z mastjo politih, in je padel. Pri padcu pa je moral zadeti z glavo ob rob železne kadi s tako silo, da mu je počila lobanjska kost. Ves omamljen je obležal in — se takorekoč kahal v vroči masti. Smrti ni mogel uiti na noben način. — Seveda, gotovega ne zna povedati nobeden. To je le hipoteza njegove smrti.

Nekdo je bil poslan iz tovarne, da sporoči ženi pokojnega Kreševiča bitko nesrečo. Vsa zbegana je bežala vdova naravnost v tvornico, kjer je hotela na vsak način videti še enkrat svojega mrtvega soproga. Toda do njega je niso pustili, ampak so jo spremljali nazaj proti domu, kjer je čakalo pet mladih otročičev.

Po ogledu je bilo odpeljano truplo v mrtvašnico k Sv. Justu, kjer je bilo v petek secirano od zdravnikov Hydiassa in Sauniga.

K zaključku naj napišemo še nekoliko besed. V tovarni je padla tedaj zrtva vseh varnostnih ukrepov, nega dela. Na Kreševičevo mesto pride nov delavec, ki bo opravljal isto naporno delo; vse bo po starem. Toda, ali ne bo tudi Kreševičev naslednik v nevarnosti za lastno življenje? Ali se drugemu delavcu ne pripeti lahko enaka nesreča? Na to ne pomislijo ne gospodje lastniki, ne vlada. Kaj kapitalistu mar če pogine drug za drugim v tvornici, samo da ima on dobiček. Kaj vladi mar! K ponesrečenemu hodijo na ogled komisije, drugače pa nobenega na izpregled v tovarno. — Obrtna oblast naj stori v tem oziru potrebne korake, dokler je še čas. Nikar naj ne dopusti, da se nahaja v tako nevarnih oddelkih (in celo ponoči) po en sam delavec. Če napade delavca slabost, je nesreča gotova. Obrtna oblast naj poskrbi, da se nahaja v nevarnih in velike pozornosti zahtevajočih tovarniških oddelkih več delavcev, ali vsaj dva. Zaradi nevarnosti obrtne oblasti in zaradi skoposti oderuških kapitalistov trpi sedaj po nepotrebnem vdova in pet otrok. — Tako je pri nast!

Turške srečke so najbolj zanesljiva loterija

kajti vsaka srečka mora zadeti! — Prospekte razpošilja Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

Društva.

Društvo slovenskih trg. sodru-
nikov v Ljubljani, vabi vse svoje čla-
ne k prijateljskem sestanku, ki se
vrši v četrtek dne 2. julija ob 9. uri
zvečer v društveni sobi pri Perlesu.
Sokol Preserski ter Notranje go-
riški napravi v nedeljo 27. t. m. po-
polndne pešizlet v Borovnico. Od tam
se odkoraka skupno z Borovniškim
Sokolom v Pekel.

Redni občni zbor deželne za-
druge dimnikarjev v Ljubljani vrši
se dne 29. junija t. l. ob 3. uri popol-
ndne v salonu restavracije »Stelcer«
Kolodvorska ulica št. 43. Mnogobroj-
ne udeležbe se prosi radi važnih
točk.

Prostovoljno gasilno društvo v
Spodnji Šiški priredi povodom svoje
25letnice dne 3. avgusta veliko ve-
selico, na kar naj se druga društva
blagovolijo ozirati.

Učiteljsko društvo za Postojnski
šolski okraj priredi slavnostno zbo-

rovanje ob petindvajsetletnici svoje
ustanovitve dne 3. julija 1913 v ljud-
ski šoli v Postojni. Začetek ob 2. uri
popoldne.

Gledališko društvo na Jeseni-
cah ima v nedeljo, dne 29. t. m. ob
pol 3. uri popoldne v hotelu »Triglav«
na Jesenicah svoj tretji redni letni
občni zbor z običajnim dnevnim re-
dom.

Pevsko-bralno društvo »Tomaž«
v Tomaju priredi dne 29. t. m. ob pri-
liki tukajšnjega cerkvenega shoda in
semnija javni ples v korist C. M. dru-
žbi in društveni javni knjižnici.

Najnovejša tele- fonska in brzojavna poročila.

RUMUNSKA GROŽNJA. FRANCOSKO - ANGLEŠKO DELO.

London, 29. junija. Rumunska
grožnja, da prekorajči Donavo, če
začne Bolgarija z vojno, se smatra
tu za direktno posledico francosko-
angleških dogovorov, da bi se s tem
zlomilo bolgarsko trmoglavost in
rešilo evropski mir. Da bi se pa bilo
Rumuniji ponudilo kot odškodnino
za njeno delo, del ozemlja na škodo
Bolgarije, to se tu najodločnejše de-
mentira.

BOLGARIJA SE ŽE IZGOVARJA.

Pariz, 29. junija. »Temps« po-
roča iz Sofije, da je bolgarski memo-
randum glede spora poslan s speci-
alnim kurircom v Petrograd. Bolga-
rija pa zavrača vso odgovornost za
dogodke pri Zletavski reki od sebe,
češ, da to niso bile regularne čete.
(Kaj pa divizije?) Bolgari so naj-
brže poskusili teren — pa ni šlo radi
srbskih bajonetov — sedaj pa govo-
rijo o neregularnih četah.

12000 ČRNOGORCEV.

Belgrad, 28. junija. Iz Skoplja se
poroča, da je sem dospelo 12000 Čr-
nogorcev.

TIŽSOVA IZVOLITEV STALA 1 MILIJON.

Arad, 28. junija. Izvoljen v Ara-
du je bil vladin kandidat Tižsa, za
čigar volitev je vlada izmetala 1 mi-
lijo kron. (Kolikim revežem bi bila
za vedno eksistenca zagotovljena.)

STRAHOVIT POTRES V JUŽNI ITALIJI.

Rim, 28. junija. Južna Italija je
bila danes pretresena od strahovite-
ga potresa. Kalabrija, vzhodna Sici-
lija in Mesina so najhče trpele.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Cenjenim obiskovalcem Trsta
se priporoča prenočišče v hotelu H.
Košič, ulica Carradori št. 15. Cene
nizke. — Skupno več dijakov. Naj-
nižja cena.

Učenca in učenko sprejme moda-
na trgovina P. Magdič, Ljubljana.

Odda se stanovanje v novozgra-
jeni vili pod Rožnikom, obstoječe iz
1 sobe, kuhinje ter pritlikin z vpora-
bo vrta. Poizve se pod »Rožnikom«,
Večna pot 3., parter. 534-3

Potrudi se krojač. Dobra stara
krojaška obrt v Opatiji (Abazzia) ob
morju se proda. Več v »Prvi anončni
pisarni«.

Kupi se dobro ohranjena unifor-
ma za enoletnega prostovoljca alpin-
ca. Ponudbe na »Prvo anočno pi-
sarno«.

Mizarskega vajenca sprejme takoj
tvrdka Zorman & Škafar, Ljuba-
ljana, Prečna ul. 4.

Velika in moderno urejena knjigovoznica

Ivan Jakopič

v Ljubljani, Filipov dvorec, poleg Franciškanskega
mostu, za vodo

se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenj.
gosp. trgovcem za izdelovanje vzorčnih knjig, vzorčnih kartonov, komisijskih
knjig za potovalce po tvorniških cenah in slav. uradom za trpežno in močno
vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje
knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje po-
grebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami.
Postrežba točna, delo solidno.

Mesarskega vajenca se takoj
sprejme. Ravnotam se proda dobro
ohranjen acetilen aparat. I. Marinšek,
mesar in gostilničar na Glincah pri
Ljubljani. 578-3

Novost! Krasne barvane škafe
s cvetnicami in z bronziranimi obroči
prodaja Franc Jakič, Florijanska uli-
ca 17. 504-5

Ugodna prilika za kamnoseka!

V Bršljinu pri Novem mestu,
kjer obstoja že stara kamnoseška obrt,
se ista zaradi rodbinskih razmer takoj
odda v najem pod ugodnimi pogoji.
Več pove: Ana Kokalj, vdova
kamnoseka v Bršljinu pri Novem mestu.

Za birmo!

Dolžnost vsakega zavednega botra
in botre je, da se posluži v edini
slovenski urarni in zlatarni

Alojzija Povha, Trst

ulica del Rivo šte. 26 (Sv. Jakob).
Cene nizke. Bogata izbira.

Aluminium kuhinjska posoda,
domače in športne priprave.

A.: Kje kupite nože, škarje i. dr. ?
B.: Pri J. Kraigerju, umetnemu

in finemu bru-
saču, ki ceno
prodaja tudi
dobro jeklo.
V Ljubljani, Zi-
dovska ulica 3.

Martin Kralj

čevljar in izdelovatelj gornjih delov
v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela, katera
izvršuje hitro, točno in solidno.

Radi bolezn oddam takoj pod
ugodnimi pogoji dobro vpeljano

špecerijsko trgovino

na debelo (en gros).

M. SPREITZER

posestnik in trgovec v Ljubljani.

Hiša

z lepim vrtom, v kateri se nahaja
dobro idoča gostilna
je tudi jako pripravna za mesarijo
ali pekarijo, se iz proste roke ceno
proda. — Proda se tudi travnike.
Natančneje se poizve na Karlovski
cesti št. 28, Ljubljana.

Dva sedlarska pomočnika

izurjena pri konjskih opravilih in vozovih ter
vajenca se takoj sprejme. Stalno delo.
M. Osolin, sedlar in izvošček v Domžalah.

P. n.

Fodpisani naznanjam slav. občinstvu, da
sem kot večletni poslovodja tvrdke M. Trebar
otvoril samostojno čevljarsko obrt.
Priporočam se sl. občinstvu za izdelavo novih
čevljev, kakor tudi popravila. Solidne cene,
dober izdelek.

Andrej Zaplotnik,
Kolodvorska ulica 27, v hiši gost. pri Kovaču.

Rajmund Bizjak

urar in zlatar

TRST

Campo S. Giacomo 4.

Velika zaloga žepnih in stenskih
ur, regulatorjev in budilk prvo-
vrstnih tovarn. Velika izbira urar-
skih potrebščin.

Edna posebnost
likerja je

Zdravnik želodca

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega
likerja iz zdravilnih rastlin, kateri
izborno upliva proti slabosti v
želodcu ter ga radi tega v nobeni
družini ne bi smelo manjkati.

Češko-Budějovický papirový průmysl Č. Budějovice.

Kupujte le Ciril-Metodov papir za Slovence
v korist šolski družbi sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Trajno delo dobi več sto delavcev in delavk

v starosti od 16. do 42. leta pri podjetniku

A. Šuligoj, premogokop v Trbovljah, Štaj.

Plača za moške na dan 3 K do 3 K 30 v., v akordu tudi 5 K in več.
Plača za ženske na dan 2 K do 2 K 30 v., v akordu tudi 3 K in čez.

Delo je vzunaj in traja 10 ur na dan.

Oražem, Kelbel, Zgonc

staybeni in pohištveni pleskarji
v Ljubljani, Breg 6 in Bohoričeva ul. 3
naznanjajo sl. občinstvu, da so z današnjim
dnevom stopili v skupno družbo ter se pri-
poročajo za vsa v to stroko spadajoča dela
po nizkih cenah.

Zaloga slavnostn. ne tvornice

F. & I. Kovařik

Delniške družbe Prostjevov (Morava)

s slovito parno in motorno mlatilno garnituro, gepeljni in mlatilni
stroji, najbolj izkušeni kosilni stroji za žito, slamoreznice, prvovrstni
motorji na bencin, naftov in s sesalnimi plini se odpre po zastopniku

I. Kosmatič v Ljubljani

dne 1. julija 1913 na Poljanski cesti pri »Belem konju«, nasproti
Sv. Petra mostu. Po gornjem zastopniku se naročijo tudi znani brzo-
parni kotli »Velsia« in Hauserjevi patent aparati za klepanje kos.

**Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne
Ciril in Metodove šolske družbe!**

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke " " " 13—16 " " 7 "
bele obleke zadnje nov. " " " 40—50 " " 14 "
prašne plašče " " " 18—20 " " 10 "

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode
in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Slovenci!

Kupujte in
zahtevajte
povsod edino-le

Ciril-Metodove

Priznано
najboljše!

Dobijo se povsod!

vžigalice!!

Glavna zaloga pri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Naznanilo preselitve!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem se z
današnjim dnem preselil iz Trubarjeve ulice

na Stari trg št. 20
(prej graver Černe).

Priporočam se slavnemu občinstvu, da mi ostane še
nadalje naklenjeno ter priporočam svojo novo in bogato

: zalogo zlatnine in srebrnine. :

Lastna delavnica za popravilo ur.

PETER GORNIK.

Izgotovljene obleke

površnike, pelerine za moške in dečke. Fine vrhne jo-
pice, cele obleke (kostume) in posamezna krila za ženske
v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ v Ljubljani,

na vogalu Medene ulice in Pred Skofijo št. 3 (nasproti gostilne
„Pri Sokolu“. — Podružnica tvrdke R. Miklauc.

Velika izbira. — — Stalne nizke cene.

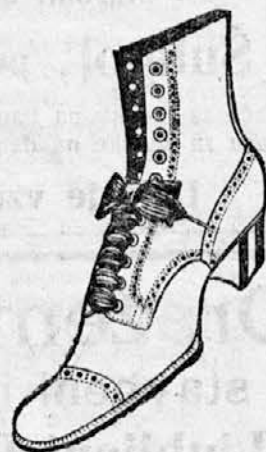
Anglo

zaloga čevljev

Anton Novak

Ljubljana, Šelenburgova ulica

zraven modne trgovine Magdić

K 12⁵⁰ za dame K 12⁵⁰
in gospode

Prve vrste po kakovosti in
priležnosti.

Nizke konkurenčne cene.

Velika zaloga čevljev

domačega in tujega izdelka.

Naročila se sprejemajo po meri. —
Prva delavnica za popravilo čevljev.
Priznано dobra in točna izvršitev.
Solidne cene! Velika zaloga Berson
in Palma podpetnikov.

M. TREBAR, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 6.

Ne zamudite prilike! Pazite na naslov!

K 1000

in še več na leto

zasluži lahko vsak restavrat, kateri si na-
bavi iz moje velike tovarniške zaloge (edine
na Kranjskem)

najnovejši in moderni, samigrajoči

PIANINO

z navijanjem na pero, brez elektrike,
na katerega se tudi lahko z rokami
igra.

Po dogovoru postavim sam, vsakemu imej-
telju restavracije, gostilne ali kavarne, po-
ljubno moderni gramofon, ali godbeni avto-
mat, tudi zgoraj omenjeni glasovir (piano)
brezplačno v njegove prostore, kateri stroj
se potem izplačuje sam z vmetanim denarjem
ali pa plačam od tega denarja odstotke;

Gramofon atelje

A. Rasberger, Ljubljana

Sodna ulica št. 5.

10.000 plošč vedno v zalogi. — Peresa in po-
samezna dela. — Vsakovrstne igrice. — Lastna
delavnica za popravilo vseh vrst avtomatov in
gramofonov.

Vsi ljudje

ki hrepene po dobrem in
cenem zajutreku, južini, pivu
ali vinu

se zateko

od blizu in daleč

v gostilno

ki se nahaja v krasni legi
ter zdravem zraku

na

Drenik - ovem

vrhu

kjer se postreže tudi z raz-
novrstnimi mrzlimi jedili.

Od dobrega najboljši! je še vedno izvirni

Singerjev šivalni stroj

Dobi se samo v naših prodajalnah
s takim izveskom in s to varstveno znamko
Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Novo mesto,
hiša lekarne Bergman; — Kranj, Glavni
trg 119; — Kočevje, Glavni trg 79, ali
pa po naših potnikih.

Zaloga po-
hštva in ta-
petniškega
: blaga. :

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marija Te-
rezije cesta
11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo

pohištvo.

Priznано solidno blago

ter najnižje cene.

Zaloga otomanov divanov, žimnic

različne kakovosti;
zajamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira
otroških vozičkov,
vsakovrstnih slik,
ogledal i t d.

Kolesarji! Pazite!

da ne padete v roko raznim špekulan-
tom in ne dajte se pre-
motiti pri nabavi kolesa od papirnatih obljub, dokler
se niste ogledali moje veliko zalogo prvovrstnih in
origi-
nalnih „Es-Ka in Adler“ koles.

Blagovolite si torej ogledati in prepričati se bode-
te, da se najboljši in primerno najcenejše kupi samo

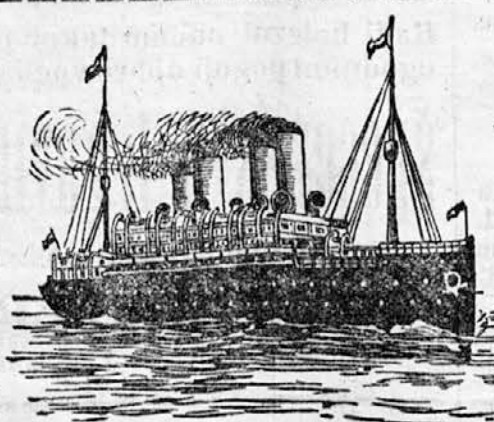
pri strogo s lidni tvrdki

ANA GOREC

špecialna trgovina s kolesi in deli
Ljubljana, Marije Terezije cesta 14

(Novi svet).

Zahtevajte cenik. Največja izposojevalnica koles.

Kanadian Pacific iz Trsta v Ameriko

Nova direktna brzoparobrodna linija
za potnike in razno blago

v Kanado in Zdr. države Sev. Amerike.
Odhod iz Trsta v četrtek 10. julija 1913.

Brzoparniki so tako zgrajeni, da obstoji III. razred samo iz kabin ali kamrc za 2 in 4 osebe
skupaj, so najmodernejše opremljene in zračne, na razpolago imajo potniki na krovu sprehajališče,
jedilni in kadilni salon s kompletno godbo i t d. Hrana je domača, izvrstna postrežba, in naj-
nižje cene. Prtljaga je do 100 kil prosta. — Vsi potniki 3. razreda so nastanjeni v kabinah
in imajo vse udobnosti, zato je ta nova linija najpripravnější za potnike v Ameriko in za po-
šiljanje raznega blaga na vse strani Amerike.

Vsa tozadevna pojasnila daje točno in brezplačno koncesionirana potovalna pisarna

ED. ŠMARD v Ljubljani Dunajska c. 18.
v hiši „Kmetke posojilnice“.

Delniška družba pivovarna „UNION“

Telefon št. 53.

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

Telefon št. 53.

priporoča - - marčno, dvojno marčno in izvozno pivo v sodčkih in
svoje izborni steklenicah.